



## Televisiochatit: Äärimmäistä ajanhukkaa vai alku jollekin suurelle?

Kaapeliverkon TVTV!-kanavalla<sup>1</sup> 5.6.2000 alkanut tekstiviestichat-ohjelma iski kultasuoneen. Chat-ohjelmissa katsojat saavat itse luoda sisällön, ja suosion räjähdysmäisestä kasvusta päätellen sekä kanavat että katsojat ovat ohjelmatyypin tyytyväisiä. TVTV! sai pian seuraava muista kanavista, ja katsausta viimeisteläessä vastaavaa ohjelmaa lähetetään ainakin MTV3:lla, Nelosella ja TV-Tampereella.

Tekstiviestiohjelmat ovat yleistyessään saaneet erilaisia muotoja. Deittichatissa haetaan seuraa ja viesteihin voi vastata privaattisti. Chat-showssa ruudun kullmassa on juontaja tai juontajat, jotka esiintyvät omalla naamallaan ja äänellään kommentoimassa viestejä. Lisäksi Subtv lähettää Pelichat-nimistä ohjelmaa, jossa katsojat saavat ratkaista sanaristikoita, pelata laivanupotusta ynnä muuta.

Kanavien innokkuus kehittää tekstiviestiohjelmiä ei tunnu ihmeelliseltä, kun esimerkiksi MTV3:n kassaan kilahtaa jokaisesta lähetetystä viestistä viisi markkaa. MTV3:n alustavien tutkimusten mukaan tammikuussa 2001 puolenyön ja kello kahden välillä katsojia<sup>2</sup> oli keskimäärin 7000 ja kävijöitä 60 000. Televisiochatin suosiota voi verrata itse kännykän tekstiviestien kehittymiseen. Tuskin kukaan uskoi, että tekstiviesteistä kehittyisi miljardibisnes, ja yhtä lailla on vaikea kuvitella kenenkään uskoneen televisiochatin suureen suosioon. Tv-chat on palvelu, jolle näyttää olleen selkeä tarve – esimerkiksi kaikki TVTV!:n varsinaisten lähetysten väliin jäänyt aika täytettiin erilaisilla televisiochatin ja tekstiviestipelien versioilla.

Miksi katsojat ovat valmiita maksamaan vitosen siitä ilosta, että heidän viestinsä näkyy ruudulla? Ihmetystä lisää se, että Internetistä löytyy nykyään paljon kehittyneempiä ja ennen kaikkea ilmaisia chatteja. Millaisia ovat chatin esikuvat, mitä erilaisia viestityyppejä tv-chattiin lähetetään ja ketkä viestejä lähettävät? Tässä katsauksessa keskitymme perinteisimpään ja pelkistetyimpään tv-chattiin, jossa lähinnä vain tulvii tekstiviestejä ruudulle, ja valvoja kommentoi niitä vain kirjoituksen voimin. Edempänä esiteltävän luokituksen pohjana käytimme kahta otosta TVTV! chat -ohjelmasta helmikuulta 2001, joista esimerkki viestit ovat peräisin. Yleisiä huomioita chateista on kirjattu ylös alkuvuoden mittaan.

### Televisiochat: 160 merkkiä 5 markalla

Tekstiviestichatin alkuperä löytyy Internetistä. Palvelun selvä esikuva on ollut IRC (Internet Relay Chat), joka mahdollistaa lukuisten verkkokäyttäjien yhtäaikaisen keskustelun eri kanavilla.

IRC kehitettiin Suomessa 80-luvun lopussa. Vuonna 1988 Oulun yliopiston

opiskelija Jarkko Oikarinen halusi kehittää yliopiston palvelimelle tosiaikaisen keskusteluyhteyden bulletin board -palvelun yhteyteen (Hamman 1997). Edellinen vastaava palvelu, MUT (Multi-User Talk), oli toiminnoiltaan kehittymätön, sillä siinä keskustelua ei voinut jakaa erillisiin alakanaviin.

IRC:n suosio kasvoi hitaasti, mutta vähitellen palvelun piiriin kytkettiin yliopistoja Suomessa ja Ruotsissa (mt.). Sana palvelusta levisi vähitellen, ja IRC-yhteyksiä kytkettiin myös Skandinavian ulkopuolelle, lähinnä Yhdysvaltoihin. Lukuisten (tosin epävarmojen) Internet-lähteiden mukaan IRC:iä käytettiin hyväksi esimerkiksi Kuwaitin miehityksen aikaan 1990, kun kuwaitilaiset käyttäjät jakoivat tuoretta tietoa IRC-keskustelijoille muualla maailmassa.

IRC-palvelun suosio oli kasvanut edeltävinä vuosina nopeasti, mutta silti ei läheskään yhtä nopeasti kuin esimerkiksi koko Internetin käyttö tai sähköpostin suosio (mt.). IRC on pysynyt siis lähinnä tietokoneita tuntevan väen keskustelufoorumina.

Vaikka IRC on jäänyt marginaaliseksi ilmiöksi koko Internetin suosioon verrattuna, tosiaikaiset keskustelut ovat nykyään arkipäivää Internetissä. Suomenkielisiä www-pohjaisia keskusteluita käydään monilla sivustoilla, ja esimerkiksi suomalainen Ihmema-verkkohaku<sup>3</sup> listaa linkkihakemistossaan yhteensä 38 linkkiä chatit ja keskustelut -nimikkeeseen alle. Virkein keskustelu näyttää silti keskittyvän muutamalle sivustolle, lähinnä City-lehden verkkosivuille<sup>4</sup> sekä radioasema Kiss FM:n sivuille<sup>5</sup>.

Televisioon tekstiviestichatit ovat tulleet tekstitelevisiosta kautta. Alkujaan MTV3 tarjosi katsojilleen mahdollisuutta tekstiviestikeskusteluun muutamalla teksti-tv-sivulla, jotka ovat edelleen toiminnassa. Tämän katsauksen kirjoittamisen hetkellä MTV3:lla on yhteensä viisi sivua, joihin voi lähettää viestejä ympäri vuorokauden: GSM-yöshow'n jatkot (teksti-tv:n sivu 291); fanisivu, jossa voi vaikkapa kertoa pitävänsä Tapparasta (s. 365); ystäväpalvelu (s. 897, sivu on oman ilmoituksensa mukaisesti K-15 iltayhdeksän jälkeen); yli 25-vuotiaiden keskustelu-paikka (s. 898) ja chatti (s. 899). Kaikki sivut ovat varsinaisen televisiokanavan taustalla valvottuja. Viestien sisältö on hyvin samanlaista varsinkin kolmessa viimeksi mainitussa, etenkin seuraa haetaan jokaisella sivulla.

Hei. Etsin 11-13vee poikia seuraksi. Ei kannata soittaa en vastaa. Itse olen 11vee cool gimma. Siis tekstaa...

NAISET PORI-VAASA TEITÄ KAIPAA 25V POJU. 0400 820xxx<sup>6</sup>

Suurin ero teksti-tv-palvelun ja perustelevisiokanavan välillä on se, että teksti-tv:n puolella ruudulle voi lähettää yhteystietoja, eikä valvoja juuri vaivaudu kommentoimaan viestejä. Lisäksi tv-chatin suosio on paljon suurempi. Deittichatteihin voi lähettää puhelinnumeron. Tällöin kanavat saavat entistä enemmän tuloja, sillä yksityisesti viesteihin vastaaminen maksaa yleensä saman verran kuin viestin lähettäminen ruudulle eli viisi markkaa.

## Miten tv-chat toimii?

Tällä hetkellä chatia lähetetään monessa muodossa, ja keväällä 2001 esimerkiksi TVTV:llä yhteensä noin 115 tuntia viikossa. Peruschatin ulkoasu on askeettinen: viestit rullaavat ruudulla, yläkulmassa ilmoitetaan kellonaika ja alakulmassa kerrotaan säätila eri puolilla Suomea. Taustalla soi yksinkertainen hissimusiikki, josta tuskin tarvitsee maksaa teostokorvauksia. Chatin "kehittyneemmissä" muo-

doissa, MTV3:lta lähetettävissä juonnetuissa chateissa ruudun alanurkkaan ilmestyy vielä juontaja, joka kommentoi omalla äänellä viestejä ja ilmiselvästi yrittää provosoida katsojia lähettelemään vitosen maksavia viestejä. Kolmas muoto on deittichat, jossa katsojat voivat lähettää ruutuun muutaman rivin deittiviestin ja koodinumeron, jota kautta muut voivat halutessaan lähettää tekstiviestejä hänelle yksityisesti.

Yhteistä näille eri chatin muodoille on se, että kaikkia kontrolloidaan: valvoja karsii joukosta julkaisukelvottomat viestit, poistaa viesteistä kaikki yhteystiedot, sensuroi tarvittaessa viestejä ja vastaa joskus viestiin. Valvoja on useita, ja katsojilla näyttää olevan omat suosikkinsa: yksi pitää Danaesta, toinen Mintusta, kolmas Mariasta. Juontajat vastailevat viesteihin, yleensä yksinkertaisesti, mutta joskus viestin lähettäjälle esitetään lisäkysymyksiä. Valvojan aktiivinen rooli johtuu siitä, että näin katsojat saadaan lähettämään lisää viestejä. Osallistujat kaaveeraavat aktiivisesti juontajien kanssa (juontajan vastaus kursivilla):

Haleja danaelle... \*suukko\*  
*\*haleja\* ja paaaaljon \*suukkoja\**

Moikka taas Danae!!!pitkästä aikaa, mitä sulle kuuluu,mites on menny???  
\*pitkä hali&pusu\*.Mikko.  
*moi vaan mikko ja kiitos, hyväähän minulle...kiirettä pitää töissä ja vapaa-ajallakin!!!\*nenupusut\**

Osa chattien viesteistä liittyy johonkin käynnissä olevaan keskustelunaiheeseen, mutta usein tavanomainen keskustelu on chateissa hankalaa paristakin syystä. 160 merkkiin on vaikea mahduttaa perusteellista mielipidettä, ja usein viiveaika, jonka viesti odottaa jonossa valvojan käsittelyä, voi olla muutamia minuutteja, pahimmillaan lähes tunti. Varsinaista vuoropuhelua ei siis yleensä synny, ja keskustelu aaltoilee puolelta toiselle. Toki toisinaan keskustelu saattaa ryöpsähtää railakkaaseen mielipiteiden vaihtoon ja ehkä 90 prosenttia viesteistä saattaa hetkittäin liittyä samaan aiheeseen.

Televisiochattiin on siirtynyt ilmaisutapoja varsinaisista verkkochateista. Leimallisinta on ilmaista jotain tekoa ympäröimällä sana tähtimerkeillä, jolloin katsoja voi mielessään luoda kuvan tilanteesta. Viestien lähettäjät enimmäkseen tyytyvät *\*halaamaan\**, innokkaimmat ovat ojentamassa valvojalle kahvikuppia tai suukottamassa poskelle.

Kielenkäyttö chateissa vaihtelee viesteittäin: pahimmillaan viesteistä ei tahdo saada selvää, parhaimmillaan lähettäjät jaksavat muotoilla viestin korrektiin muotoon. Viesti on yleensä oikeaoppista suomea, kun viesti liittyy johonkin vakavaan keskustelunaiheeseen, kuten armeijaan tai homoparilakiin. Yleensä ottaen kieli muistuttaa kuitenkin paljon puhekieltä. Kaikkia ei kielenkäyttö aina miellytä:

NO VOI HORSMA! ETTEKÖ TE HYVÄT IHMISET OSAA KIRJOITTA SUOMEA?!?  
X ON VIERASMAALAINEN KIRJAIN! SE NÄYTTÄÄ TOSI ÄLYVAPAALTA SUOMEN  
KIELISESSÄ SANASSA!TUNTEMATON 88

## Televisiochatin aitous

Televisiochateissakin on toimittaja, ja hän on siinä mielessä portinvartija, ettei päästä yhteystietoja tai herjaavia viestejä televisioruudulle. Toimittajan portinvartijuus loppuu kuitenkin tähän. Osallistuja tai edes chatin vetäjä ei voi olla var-

ma, ovatko kaikki chattiin lähetetyt viestit tosipohjaisia. Onko Minttu 15 vee oikeasti raskaana, vai yrittääkö hän vain provosoida keskustelua? Yhtä hyvin hän voi olla keski-ikäinen mies.

Tv-chatteja ei silti voi pitää fiktionakaan. Tutkittua tietoa asiasta ei ole, mutta ohjelmia seuratessa saa vaikutelman, että enin osa ihmisistä esiintyy omana persoonanaan. Jotkut viestit voi tulkita provokaatioksi, mutta tuntuisi erikoiselta, että joku haluaisi kirjoittaa arkipäiväisiä viestejä esiintyen eri persoonana. Nimi-merkkejä toki käytetään.

Televisio kantaa chatissakin mukanaan välineen ominaisleimaa. Televisiochattissa valvoja on vahvasti mukana keskustelun kulussa. Hän tuo oman persoonansa peliin kommentoimalla viestejä ja käyttää myös jämäkästi sensurointivaltaansa. Television keskusteluohjelmissa on aina nähtävissä oleva juontaja, ja niinpä tv-chateissa on nettichatteihin verrattuna valvojan rooli korostunut. Valvojan korostuneen roolin voi myös tulkita siten, että televisiokanavat haluavat säilyttää rajan faktan ja fiktion välillä. Periaatteessa valvoja valvoo, että ihmiset esiintyvät omina itsenään ja esittävät omia mielipiteitään. Joskus valvoja tuhahtaa "Hei, ei feikkejä.." Selvää kuitenkin on, että käytännössä valvoja ei voi mitenkään taata mielipiteiden tai persoonien aitoutta.

Tv-chatin epävarmuutta lisää vielä se, että katsoja ei voi olla varma siitä, esiintyvätkö edes chatin juontajat omilla nimillään ja persoonillaan. Onko Lotta oikeasti Lotta ja Danae Danae? Onko heillä oikeasti lemmikkieläimiä? Juonnetuissa chateissa valvoja näkyy tv-ruudun nurkassa, mutta peruschatissa ei.

Toisaalta on käynyt niin, että valvojista on tullut jonkinlaisia julkikkisia. Aina-kin Danaesta on tehty lehtijuttuja, ja siten katsojalla on jokin tieto ihmisestä, joka viestejä käsittelee. Silti ruudun alareunassa lukeva tuttu nimi ei kumoa epävarmuutta siitä, kuka todella viestit lukee.

Yleinen stereotypia on, että chateissa pyörii lähinnä teini-ikäisiä tai hieman vanhempia it-nörttejä, jotka korjaavat Internetissä kyvyttömyyttään todelliseen vuorovaikutukseen. Television chat-ohjelmia katsoessa joutuu siten yllättymään. Nimimerkkien iäkiä päätelimme mm. seuraavilla tavoilla: Jos nimimerkin lopussa on kaksinumeroisen luku, joka on yli 50, oletamme sen tarkoittavan syntymävuotta. Sen sijaan alle 50:n jäävät numerot tarkoittanevat chattaajan ikää. Otoksessamme vilahti mm. seuraavanlaisia nimimerkkejä: Harmonie87, M 30, N34, M26KUO, BLONDI 34 KUOPIO. Nimimerkki AseAu II/90 lienee viisainta tulkita siten, että chattaaja on suorittanut asepalveluksen kyseisenä vuonna ja on siis nyt vähintään kolmikymppinen.

Myös keskustelun aiheet kertovat jotain chattaajien i'istä. Armeijakeskusteluun toki voivat osallistua teini-ikäisetkin, mutta henkilöt, jotka ilmoittavat sotilasarvonsa ovat luultavimmin täysi-ikäisiä. Päivisin pistää silmään lastenhoidosta ja äitiydestä käytävä keskustelu. Nämä keskustelijat ovat luultavimmin kotiäitejä, ja tämä todistaa aikuisten ihmisten aktiivisen osallistumisen tv-chattiin. Keskustelunaiheiden ja niiden käsittelytapojen perusteella voi olettaa, että chat ei todellakaan ole pelkkää teinien hupia, vaikka heitäkin joukkoon mahtuu.

## Ohjelma virtaa

Vanhoissa välineissä, kuten sanomalehdissä ja osin myös radiossa, sisältö oli helppo jakaa osiin. Lehti koostui yksittäisistä uutisista, jutuista tms. Tällaisia yksiköitä Williams kutsuu sanalla *sequence*, joka voidaan suomentaa tässä yhteydessä vaikkapa osioksi (Williams 1974, 72–77). Vaikka Williamsin mukaan myös televisiosta voidaan erotella osioita, välinettä käytetään eri tavalla. Television ohjelmisto ja

sen katsomiskokemus muistuttaa enemmänkin virtaa (*flow*), jossa ohjelmaa lähetetään televisiosta ilman selviä pysähdyksiä. Williams huomauttaakin, että useimmiten puhutaan yleisesti "television katsomisesta" kuin vaikkapa "A-studion katsomisesta" tai "Avaran luonnon katsomisesta" (emt, 95). Williamsin mukaan paineita tällaisen ohjelmavirran synnyttämiseen on aina, kun televisiokanavat kilpailevat keskenään yleisöistä ja samalla myös mainosrahoista. Televisiochat kiteyttää tämän ohjelmavirran eli *flow*'n käsitteen. Ohjelma ei pysähdy hetkeksikään, eikä sen sisältä löydy alkuja tai loppuja.

Tv-chat on tuottajan näkökulmasta ihanteellinen formaatti. Toistoa riittää, sillä muoto on koko ajan samanlainen ja valvojat pysyvät samoina. Toisaalta aika ajoin chattiin pulpahtaa uusia mielenkiintoisia keskustelunaiheita. Tv-chat välttää myös tavallisen sarjan sudenkuopan: juoni ei ole kovin orjallinen, joten katseleja voi olla pitkiäkin aikoja katsomatta chattia voiden silti mukavasti palata chatmaailmaan. Tv-chatin peruspalaset ovat koko ajan turvallisesti läsnä, ja keskustelu on silti aina erilainen.

## Sisällön analyysia: tv-chatin viisi viestityyppiä

Televisiochatin sisältö vaihtelee päivittäin, valvojasta ja katsojista riippuen. Olemme kuitenkin havaintojemme perusteella jakaneet lähetetyt viestit viiteen perustyyppiin: seuranhakuun, terveisiin ja toivotuksiin, valvojan kanssa käytävään keskusteluun ja flirttiin, rakentavaan keskusteluun sekä sisällöttömiin ynnä muihin viesteihin.

Jotkut viestit voidaan sijoittaa useampaan kuin yhteen luokkaan, mutta tämä tyypittely vaikuttaa varsin kattavalta ja pätevältä. Koska viestit oli analyysissä helppo tyypitellä, sisällön anarkia vaikuttaisi olevan ainakin osittain lumetta. Chattiin osallistujat näyttävät siis kangistuneen kaavoihin.

**Seuranhaku.** Ensimmäinen luokista on seuranhaku. Ruudulle ilmestyy silloin tällöin viestejä, joiden lähettäjät etsivät seuraa miehistä tai naisista. Kumppanin löytäminen ei ole helppoa, sillä yhteystietojen välittäminen voi olla ongelmallista, tosin myöhäisyön deittichatissa sekin onnistuu. Emme ole koskaan havainneet valvojan kommentoivan näitä seuranhakuviestejä, korkeintaan hän on sensuroinut puhelinumeroon tai muun yhteystiedon tähtiä päälle lyömällä. Joskus valvoja kommentoi tätä poistoa muistuttamalla, ettei yhteystietoja julkaista. Sääntö alkaa olla chattaajille kuitenkin jo itsestäänselvyys, eikä valvoja välttämättä enää selittele sensurointia mitenkään.

Oisko täällä poika seuraa? T:Miimu

Olisko seuraa 3 miehelle vaasas tänä iltana

-BLONDI 34 KUOPIO- KÄVISKÖ MUU SEURA? - M26KUO-

Seuranhaku on sikäli luokkana ongelmallinen, että kaiken kommunikaation voi määrittää olevan jonkinlaista seuranhakua. Laajasti ajatellen seuranhaku on suorastaan kelvoton luokka, sillä siihen pitäisi sisällyttää kaikki tv-chattiin tulleet viestit sen kummempia ajattelematta. Siksi hieman spesifimpi määrittely sille, mitä seuranhaulla tässä yhteydessä tarkoitetaan, on paikallaan. Seuranhaulla tarkoitamme niitä viestejä, joiden ilmeisenä tarkoituksena on tutustua johonkin

chatissa pyörivään ihmiseen – lopulta aivan kasvokkain.

Seuranhauksi ei riitä se, että viestin tavoitteena on saada joku kommentoimaan viestin esittämiä mielipiteitä. Tällä määritelmällä rajaamme seuranhaun erilleen asiakeskustelusta, joka pyrkii mielipiteiden vaihtoon ja väittelyyn, eikä siihen, että pääsisi joskus tapaamaan vastaväittäjänsä.

Valvojan kanssa käytävää flirttiäkään ei voi pitää varsinaisena seuranhakuna, sillä chattaajille lienee selvää, että vaikka Danae kommentoikin heidän viestejään, on hyvin epätodennäköistä joskus päästä istumaan kahvilaan chattimaailman virtuaalimamman kanssa.

Terveisten ja toivotusten luokan ja seuranhaun rajankäynti on hivenen ongelmallinen. Yleensä luokassa terveiset ja toivotukset toivottelijat ovat etukäteen toisilleen tuttuja:

Jenni N(sydän)Riku Jani N.(sydän)Arina. Netta K.(sydän)Antti Kilp... Minä(sydän)Mira Nur... T:Yks 6b:läinen tyttö Kivimaan a-a Haleja Danae  
*\*haleja\**

Tere Pete T:Vierustoveri

Koska nämä viestelijät ilmeisesti tuntevat toisensa, heidän ei voi sanoa hakevan chatista seuraa. Kaikista terveisistä on kuitenkin vaikea sanoa, tuntevatko tervehtijä ja tervehdittävä toisiaan mitenkään muuten kuin TVTV!:n chatpersoonina:

KAPE TOSI KIPEE, TSEMPPIÄ

VIHDOINKIN KAPE ON TERVE!!

**Terveiset ja toivotukset.** Toinen perustyyppi on terveiset ja toivotukset. Näitäkään valvoja ei kommentoi.

”Mä raka sua” Rayrdi, kai tiedät.. thanks 4 this morning \*Murdi

Juha (H) Rakkaani hipsi tänne makkarin puoleen mun viekkuun! ;> t:murmelis

Vaikuttaa siltä, että kuten IRCeissä ja www-chateissa myös televisiochatissa ruudun ääreen liimaantuu vakituisia keskustelijoita. Tätä tietenkin sattuu harvemmin, mutta joskus joko katsojien tai valvojan vastauksista käy ilmi, että nimi-merkki on tuttu jo ennestään.

**Valvojan kanssa käytävä keskustelu ja flirtti.** Kolmas tyyppi on valvojan kanssa käytävä keskustelu ja flirtti. Chattien valvojat ovat pääsääntöisesti nuoria naisia, ja esimerkiksi chat-show:ssa, jossa valvoja esiintyy ruudulla omilla kasvoillaan, valvoja on useimmin nainen kuin mies. Ilmeisesti katsojilla on omat suosikkinsa, ja jotkut valvojat onnistuvat provosoimaan useampia viestejä kuin toiset. Näihin viesteihin valvojat myös kaikkein useimmin vastaavat. Esimerkkiaineistossamme Danae ja Minttu muodostavat tällä akselilla ääripäät. Danae kommentoi vuolaasti chattaajien viestejä ja *\*halaa\**, *\*suukottaa\** ja *\*nenupusuttaa\** runsaasti.

Moi, miten menee? Seinäjoella paistaa aurinko ja on -5 astetta lämmintä. Danae, oot chatti maailman virtuaalimamma! \*Halii ja ojentaa ruusun\* Eikö niin? -Harmonie87-

*hiih..kiitos ruususta \*nuuh\* tuoksuu hyvälle \*hymyilee\*\*haleja\**

Huomenta D !\*haukottelee ja venyttelee\*ja eiku hommiin..\* supermegahalipuisuimus\*IM BACK!! Beata!\*imuttaa\*moi pitkästä aikaa\*LEVEÄ WIRN\* JJ(tku)

*OIKEIN MAHTAVAA HUOMENTA sinulle Rakas ystäväni..\* suukottaa hellästi\* tervetuloa takaisin \*wirn\**

Danaen valvontavuoron aikana valvojan kanssa flirttailu on hyvin yleistä. Mintun valvontavuoroon sattuneen otoksen aikana tähän luokkaan osuvia viestejä ei ollut ainuttakaan. Tämä saattaa tosin olla sikäli sattumaa, koska juuri silloin armeija-siviilipalvelus -keskustelu oli kiihkeimmillään. Minttu jopa yritti houkutella ihmisiä lähettämään flirttailutyypisiä viestejä kommentoimalla väliin seuraavasti:

*Moikka kaikki...Kai teillä on ollut hyvä aamu??T:M*

**Asiakeskustelu.** Yleensä televisioruutua ei täyty pelkkä sisällötön viestienvaihto. Kuten edellä on todettu, tv-chatissa keskusteluun voi osallistua kaikenlaisilla mielipiteillä, kunhan valvoja ei pidä niitä loukkaavina, herjaavina, rasistisina tms. Keskustelunaiheita ovat olleet muun muassa armeija, äitiys, homoparit, autot, musiikki ja niin edelleen. Keskustelun alkua on joskus vaikea määrittää, eivätkä kaikki katsojien "tarjoamat" aiheet ota tulta alleen. Välillä lähes jokainen viesti liittyy yhteen käynnissä olevaan aiheeseen, kuten aineistossamme armeijaan.

ON INTISSÄ KOSKA TAHDON PUOLUSTAA MAATANI JA ENNEN KAIKKEA AVOVAIMOONI! MÄ EN KEHTAIS SANOO ETTEN OLIS VALMIS VAIK KUOLEEN EM. ASIOIDEN PUOLESTA. T:JÄGSTERI

Ei armeija tee miehiä vaan omista tekemisistään vastuun ottaminen ja henkinen kasvu.Miks armeijaa pidetään miesten tekijänä,toisinpäinhän se on - Totaali kielt-

SIVARIT JA TOTAALIT! KATTOKAA TUNTEMATON SOTILAS TAI TALVISOTA ELOKUVAT.TULKAA SIT KERTOILEEN AJATUKSIANNE! T:ILTATUULEN VIESTI

Tällaista keskustelua valvojat eivät juuri koskaan kommentoi mitenkään. Keskustelut vellovat yleensä ees taas ja käynnissä on useita keskusteluja samaan aikaan. Keskustelut syntyvät käytännössä aina itsestään, ilman valvojan provosointia, ja ne pysyvät käynnissä usein hyvin pitkäänkin.

Aikaisemmin jo vertasimme chattia televisiosarjaan, ja chatin juonen kulku muistuttaa televisiosarjojen "samaan aikaan toisaalla" -rakennetta. Chatissa voi olla yhtä aikaa käynnissä monta eri keskustelua, mutta kaikki keskustelut ovat menossa johonkin suuntaan. Samaan tapaan Kotikadussa seurataan yhtä aikaa Luotolan ja Mäkimaan perheiden elämää. Yleensä perheiden sisäiset riidat jäävät perheiden sisäisiksi, mutta joskus perheenjäsenet ovat myös tekemisissä toistensa kanssa. Samaan tapaan tv-chatissa eri keskustelut etenevät omia latujaan, mutta silloin tällöin keskustelut saattavat limittyä.

Moi. Kuinka vanha Danae on? Kuinka pitkä tässä on viive? Musan vaihdosta olen samaa mieltä monen kanssa. Miten teillä on varaa tähän chattiin. T: Norsu moi!*n.30 vee ja viive nyt n.2 minuuttia.*

**Sisällöttömät viestit ynnä muut.** Osa viesteistä on jokseenkin tai täysin käsittelemättömiä. Osasyt saattaa olla, että viestin lähettäjä on halunnut kommentoida aiempaa keskustelua, mutta asiayhteys jää epäselväksi. Ruutuun mahtuu kuitenkin myös viestejä, joista ei saa mitään tolkkua.

LÄHES TULEE LUNTA VAAKATASOSSA :-/

MORO SANO PORO KUN JÄKÄLÄ LOPPU

Jotkut viestit eivät pyri herättämään keskustelua tai ottamaan yhteyttä kenkään. Viestit tuovat vain julki sen, että lähettäjä on olemassa.

Yksin!PoissaKuvioista?Tyhjyyttä!Lopunalk u? Itsesääli!? Tsemppi!  
Elämänkaari?Ilo!Suru?Aika!Haave?Todellisia uusia! - SANOJAKO VAIN? - TVT+

Ruutuun on mahdollista lähettää pieni norsun tai lehmän kuva, mutta mitään tekstiä ei tällaiseen viestiin voi liittää. Kummallista on, että katsojat ovat valmiita maksamaan vitosen siitä, että television ruudulle ilmaantuu pinkki norsu – kenties tärkeää on se, että kyseessä on juuri heidän norsunsa. Joskus olemme saaneet todistaa todellisia norsurynnäköitä, kun vähään aikaan ruudulla ei ole ollut kuin norsuja norsun perään.

## Loppusanat: johtopäätöksiä ja visiointia

Monia ilmiöitä on vaikea parodioida, sillä ne ovat jo itsessään parodiaa. Tämä pätee selvästi tv-chatteihin, sillä ohjelmaan sisältyy runsaasti komiikkaa ja naurun aiheita. Toisaalta tässä voi piillä yksi ohjelman tehokeinoista. Harvat katsojat seuraavat tv-chatteja täysin kriittikittömästi. Myös joissakin ruudulla nähtävissä viesteissä ihmetellään sitä, kuinka ihmiset jaksavat chatata televisiossa. Yllättävän monet ihmiset kuitenkin seuraavat chatteja.

Tuntuu myös, että katselijat olisivat hivenen kyllästyneitä ns. hyvin toimitettuihin perinteisiin ohjelmiin. Moon TV ja ATV ovat nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa suosittuja, vaikei ohjelmien journalistinen laatu aina kestämään vertailua vakiintuneempiin kanaviin. Katsojat hakevat jotain uutta ja anarkistista, ja juuri tätä televisiochatit pystyvät tarjoamaan.

Televisiochat kerää ympärilleen suuremman yleisön kuin yksikään Internet-chat pystyy tekemään. Internet-chateissa keskustelijoiden määrä on yleensä rajattu: esimerkiksi City-lehden chatissa voi yhdellä keskustelualueella olla kerrallaan korkeintaan 50 keskustelijaa. Televisio sen sijaan on koko kansan väline, eli tv-chatin keskustelupiiri on siis varsin laaja. Itse asiassa televisiochat on tällä hetkellä Suomen suurin reaaliaikainen keskustelukanava, ja viestejä tulee todella ympäri maata.

Tv-chat on huomattavasti tasapuolisempi mielipiteiden vaihtopaikka kuin esimerkiksi Helsingin Sanomien yleisönosasto, ja tv-chatissa tyhmit ja perusteettomat mielipiteet pääsevät sen suuremmitta karsinnoitta julkiseen levitykseen. Tekstiviestien loppuun ei tarvitse päteä kirjainlyhenteillä YTM tai DI, jotta teksti otettaisiin vakavasti.



Nykyisellään suuri osa tv-chatin viesteistä on yhteiskunnallisesti yhdenentekeviä. Tv-chatin tekniikka voisi kuitenkin mahdollistaa merkittäviäkin kansalaiskeskusteluja, joilla olisi todellista poliittista merkitystä. Esimerkiksi Yleisradio voisi alkaa lähettää yöaikaan vastaavanlaista chattia sillä erotuksella kaupallisiin chatteihin, että tekstiviesteillä ei rahastettaisi. Aiheet voisivat olla ennalta määrättyjä ja valvojan tehtävä olisi seuloa pois sellaiset viestit, jotka eivät liity kyseiseen aiheeseen. Toisaalta kaikki kulloiseenkin aiheeseen liittyvät viestit olisi julkaistava, jolloin koko kansa saisi äänensä kuuluville. Näin voitaisiin virittää todellisia koko kansaa yhdistäviä interaktiivisia keskusteluja tärkeistä asioista. Näin kansan syvät rivit voisivat tuntea osallistuvansa mm. Nato-keskusteluun, EU:n itälaajentamiseen, huumelainsäädäntöön ja muihin polttaviin aiheisiin. Ehkä tv-chatit olisivat yksi ratkaisu nuorten mielenkiinnon kiinnittämiseksi yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Syyskuussa 2001 tällaisista mahdollisuuksista saatiin viitteitä, kun New Yorkiin ja Washingtoniin kohdistuneet terroristi-iskut saivat katsojat pohtimaan tapahtunutta monelta kantilta. Samalla paljastui myös keskustelun ongelmallisuus, sillä viestit heijastelivat sekä pelkoja että ennakkoluuloja islamilaista maailmaa kohtaan. Monessa viestissä myös ilmeisen tosissaan pohdittiin, oliko Nostradamus ennustanut iskut jo etukäteen.

Poliittista mandaattia emme tekstiviestichateille menisi antamaan, mutta julkisella keskustelulla on väistämättä poliittista merkitystä. Jos miljoona suomalaista alkaisi öisin aktiivisesti pohtia sellaisia yhteisiä asioita, jotka eivät ennen juolahtaneet heidän mieleensä, heijastuisi tämä ajan oloon myös päätöksentekoon ja koko poliittiseen järjestelmään.

Tv-chatin tulevaisuutta on kuitenkin vaikea arvailla. Kaupallisille kanaville idea on eittämättä ollut hyvä bisnes, ja siten ohjelma saattaisi kestää pitkäänkin. Toisaalta tv-chatin uutuudenviehätys saattaa karista vähitellen, ja nykyinen tekniikka voi vanhentua nopeastikin. Kenties kehitteillä olevista mobiilitekniikoista syntyy jotain uutta. Yhtä on kuitenkin vaikea korvata: televisiota. Tämä väline on luonut chat-perinteeseen uutta luonnetta, ja kenties tämä tuore idea voi kantaa pitkällekin.

## Viitteet

- 1 Kanava muutti nimeä Subtv:ksi syksyllä 2001.
- 2 Katsojilla tarkoitetaan tietyllä hetkellä ohjelmaa katsovia, kävijöillä vähintään minuutin ajan kanavalla viipyneitä.
- 3 <http://www.ihmemaa.fi/>
- 4 <http://www.city.fi/chat/>
- 5 <http://www.kiss.fi/>
- 6 Lehdessä puhelinnumero muutettu tunnistamattomaksi.

## Lähteet

- Williams, Raymond (1974)  
Television: Technology and Cultural Form. London: Fontana/Collins.
- Hamman, Robert (1997)  
History of the Internet: WWW, IRC, and MUDs.  
<http://www.socio.demon.co.uk/history.html> (Luettu 2.10.2001)